

Em vaig quedar assegut al cotxe una estona més per mirar la foto antiga d'ella i escoltar «Here comes the sun» fins al final. No és freqüent sentir Harrison a la ràdio, a més, hi ha poques cançons matinals tan bones com aquesta. Per mi és important saber quina cara fa una persona abans de trobar-me-la per primera vegada, per no tenir cap sorpresa. A la fotografia se la veia molt maca, els cabells recollits cap endarrere, un front intel·ligent, somreia a un àrab en algun míting de progres.

Era un matí de final de juliol. Al carrer hi havia la tranquil·litat urbana de les vacances d'estiu. Gats enfilant-se a buscar menjar als contenidors de les escombraries, dos amics passejant cap al mar per l'avinguda dels tamarius, rient despreocupadament i amb uns patins sota el braç. Visc al tercer pis, m'havia dit ella per telèfon. Les bústies de correus tenien moltes capes d'etiquetes, llogaters joves que arribaven i marxaven, i noms amb lletres llatines de gent que ja no era viva. L'edifici estava molt deixat, el guix de les parets escrostonat. Les finestres de l'escala, altes i estretes com les d'un monestir abandonat, eren opaques de tanta brutícia. La Dafna va obrir la porta: descalça, els cabells recollits, la mirada penetrant. És el que vaig captar a primera vista.

—Estic al telèfon, passa —va dir. Vaig sentir el final de la conversa, un riure breu i algunes informacions pràctiques—. Haig de penjar, hi ha algú que m'espera.

Vaig fer un cop d'ull a la sala: dos sofàs confortables dels anys setanta, un gran finestral per on es veia la capçada d'un ficus, un petit televisor i, a les parets, algunes obres interessants que no vaig tenir temps de mirar bé. L'apartament donava al pati interior i tenia molta llum. No sé per què, m'esperava un lloc fosc.

—Vine, seurem a la cuina —va cridar.

Damunt la taula rodona hi havia una pila de papers, un bol de préssecs perquè maduressin, unes tovalles de colors fetes a mà. A la ràdio se sentia una música clàssica suau, potser de Chopin, potser d'algú altre que jo no coneixia.

—¿Per què has vingut? —va preguntar. Tenia una veu sorprenentment juvenívola.

—M'han dit que em podries ajudar a escriure, m'han recomanat que et vingués a veure. Vull aprendre a escriure.

—¿És important per tu? ¿Estàs disposat a invertir-hi temps? —em va preguntar tranquil·lament i amb un somriure contingut mentre s'asseia en una cadira, amb una cama doblegada sota seu. Aleshores vaig veure que duia uns pantalons de tela amples.

—Sí, per això he vingut.

—¿No treballes? ¿De què vius? —va inquirir. En aquell moment el seu rostre era dur i tenia una expressió concentrada, gairebé com d'home.

—Ja he treballat prou. Ara vull escriure. És el que de veritat m'importa. —Vaig agafar fort el meu guió. Ara de cap de les maneres me'n podia sortir.

—N'hi ha que vénen perquè els faci la feina —va dir, posant les mans damunt la taula, de costat. Duia les ungles curtes i netes—. I això no ho faig. Si vols publicar hauràs de treballar molt. Jo no escriuré per a tu.

A l'ampit de la finestra de la cuina, tancada, hi havia testos d'herbes aromàtiques. A les parets, els anys de plu-

ges i d'esquitxos d'aigua de mar hi havien fet esquerdes. El sostre també es pelava.

Em va preguntar on treballava tot creuant les cames.

—Durant tretze anys he estat conseller en una companyia d'inversions —vaig dir—. Han sigut uns anys molt bons al mercat. Però ho he deixat. Potser algun dia torni a fer aquesta feina. Tinc prou diners. Ara m'interessa més la creació. Des de petit que somio escriure un llibre.

No podia creure que aquelles paraules sortissin de la meva boca. Escull una ocupació, em vaig dir, decideix qui ets.

—Has triat un tema estrany per un conseller d'inversions. ¿Com hi has arribat? —em va preguntar.

—Mira, vaig estudiar història a la universitat —vaig contestar—, però ho vaig haver de deixar per guanyar-me la vida. Per casualitat em va caure a les mans aquest article que parla d'un venedor de poncems a l'època antiga, i el relat se'm va enganxar. Vaig buscar les fonts i vaig veure que apareixia en diverses formes, tant a la *Mixnà* com en la literatura hellenística. La meva imaginació vola sense parar cap a aquest home.

Tenia les mans morenes i primes, adornades amb tot d'anells d'or finíssims, i els ulls molt enfonsats; em costava mirar-los sense sentir-me torbat. Tenia el coll llarg i prim amb unes arrugues delicades, però això no em molestava, gens ni mica. Segons els papers, tenia set anys més que jo. Quan va anar a l'exèrcit jo feia cinquè.

—Això només és un esbós —va dir—. Estàs molt al començament.

—No tinc gens de pressa —vaig dir.

—Aquests fulls no aniran demà a impremta. Digue'm quines expectatives tens. No vull decepcions terribles. Cap dels dos ho resistiria —va riure—. Hi ha més gent que s'ha penjat per manca de talent que per un desengany amorós.

—No et preocupis —vaig riure jo—. Entre els agents de borsa és més freqüent tirar-se daltabaix del terrat. No em penjaré. Només vull escriure un bon llibre. Ja no sóc un nen, i tinc paciència. Sóc un nedador de llargues distàncies.

—Jo també nedo —va dir animant-se i tornant a riure. Havia aconseguit trencar el gel—. ¿On vas a nedar? —em va preguntar amb interès.

Li vaig explicar que de petit anava a nedar a la piscina de l'Institut Weizmann, que vaig quedar cinquè al campionat de joves israelians dels cinc-cents metres crol. No era un gran nedador, però tenia resistència. Ens entrenàvem tres o quatre cops per setmana i mai no deixava d'anar-hi. A molta gent l'avorreix passar-se hores i hores a l'aigua, però a mi m'agradava desconnectar-me.

—Jo vaig a nedar uns quants cops per setmana —va dir la Dafna—. Dos quilòmetres cada vegada, de vegades amb aletes, de vegades amb flotadors a les cames.

Vam canviar impressions sobre distàncies, piscines i estils de natació. Aleshores vaig comprendre d'on li venia aquella reposada vitalitat. Sempre m'havia agradat la gent que es pren la natació seriosament.

Em va preguntar d'on era.

—De Rekhovot —li vaig respondre—. El meu pare és professor d'agronomia i la meva mare és mestra. És la història normal a Rekhovot.

—No hi ha cap història normal. Només sobre aquesta frase podries escriure mil novel·les. Estic convençuda que tens coses a dir.

Em va fer posar vermell i ella, en adonar-se'n, va riure. Vés amb compte, em vaig dir, és molt més intel·ligent que no pas tu.

—¿Per on vols començar? —va preguntar. A la finestra de la cuina hi cantava un ocell, posat damunt d'una de les plantes.

—Digues-m'ho tu.

—Potser hauríem de parlar una mica del teu protagonista —va proposar.

—He escrit tot el que en sé —vaig dir—. És un comerciant jueu que, després de la destrucció del Temple, se'n va en una illa grega a buscar poncems per dur-los a la Terra d'Israel.

—¿El coneixes? —em va preguntar.

—Crec que sí —li vaig dir—. He madurat amb ell molt de temps abans de posar-me a escriure. Hi va haver una època en què viatjava molt a l'estranger per feina, i ell sempre m'acompanyava. De vegades jo era l'home dels poncems. A la biblioteca he examinat totes les versions del relat. També he fet investigacions sobre l'illa. Hi vaig ser l'any passat. Si existeix un paradís, és a Naxos. Allà encara hi conreen poncems.

—¿Com és el teu comerciant de poncems? ¿Què pensa? ¿Quines coses el motiven? ¿Què menja per esmorzar? —va dir la Dafna disparant les preguntes. Conservava la seva joventut: en el petit espai entre les dents, en els moviments flexibles, en el parlar ràpid.

No sé per quin atzar em trobo en aquest joc, em vaig dir, hauria hagut de proposar una història diferent des del principi. Però no n'hi havia cap altra.

—És un supervivent —vaig dir—. No pensa massa. Ha passat una tragèdia terrible i només intenta seguir vivint al seu petit racó, portant poncems per a la festa dels Tabernacles. És un home pràctic.

—No hi ha cap persona que no pensi massa —va dir amb determinació—. N'envies una a fer un creuer de dues setmanes i t'asseguro que el cap li explota de tants pensaments. Pensem molt més que no pas actuem.

En això no hi estava d'acord. Hi ha gent que es manté permanentment ocupada per no haver de pensar.

Es va aixecar a preparar cafè. A la seva cuina no hi havia res que fos nou: els fogons eren vells, el forn era com el de la meua àvia a Rekhovot, la nevera era una Amcor dels anys seixanta. Però tot estava net i la llum era suau, com si penetrés de l'exterior a través d'un filtre.

—Segur que prens el cafè amb llet —va dir—, però no en tinc.

—No —vaig riure—. El prenc sol.

—No sembles pas un banquer —va dir donant-me l'esquena—. Hi ha alguna cosa en tu que no m'encaixa. ¿Quant de sucre vols?

Vam seguir parlant del meu home, que ara salpava de l'Àsia Menor cap a l'illa. Li vaig fer una descripció de l'estructura dels vaixells de vela en aquella època, tots els detalls que havia comprovat atentament abans de venir. Ella em va ajudar amb els pensaments.

—¿És casat? —va preguntar—. ¿Estima algú?

—Té trenta-cinc anys —vaig respondre—. En aquella època els homes de trenta-cinc anys no eren solters. Té dona i un munt de fills. Però li agrada viatjar. La Terra d'Israel passava per unes condicions terribles quan es va fer a la mar.

—¿Enyora molt la seva dona o mira altres dones durant el viatge? —va riure.

—¡Uix! Sabia que faltava alguna cosa —vaig dir coquetejant—. Cal sexe perquè el llibre es vengui. Potser el faré ficar al llit amb alguna prostituta al port d'Esmirna, abans de salpar.

—No, no —va dir rient i movent la mà en senyal de protesta—, això no ho has de fer i molt menys anomenar-la prostituta.

Vaig anotar els punts de la nostra conversa en un bloc de color groc que a mi em semblava literari. Li vaig prometre reescriure el començament de la història abans de tornar-nos a trobar.

Em vaig aixecar per anar-me'n i li vaig deixar cent xé-
quels damunt la taula, com havíem acordat per telèfon. Em
va acompanyar a la porta i quan ja estava gairebé fora em va
dir a sota veu:

—No et prometo res. No et puc prometre que el lli-
bre es publicarà. Podria ser que em paguessis debades,
que no en sortís res, de tot això.

—D'acord. Ja t'ho he dit, sóc un noi gran.

—No vull que et decebis —em va repetir—. Hi ha co-
ses que no puc prometre.

—D'acord, Dafna —per primera vegada la vaig ano-
menar pel seu nom. Vam quedar per veure'ns al cap d'una
setmana.

En tornar al despatx, vaig enviar un curt informe pel
correu electrònic intern i immediatament em va trucar
en Khaïm demanant-me que l'anés a veure. Vaig anar al
seu despatx, al final del passadís, saludant tots els que veia
als despatxos. Com sempre, en Khaïm estava enfonsat, en-
terrat darrere de l'ordinador i dels papers.

—¿Com ha anat? —em va preguntar. Anava sense afai-
tar per alguna prescripció religiosa.

—Com una classe particular —vaig dir—. Ha fet mi-
ques la meva història. Em sembla que no ho aguantaré.

—Ho has de fer —va dir en Khaïm amb un somriure
torçat—. La teva història té poca substància, ja t'ho havia
dit. No sé d'on l'has tret. Els poncems es cultivaven a la
Terra d'Israel, mai no va ser necessari enviar ningú a Grè-
cia per això.

Li vaig tornar a mostrar la *Mixnà*, però ell se'n va des-
fer amb menyspreu.

—Això és el que passa quan els profans llegeixen la
Guemarà —va dir—, li treuen l'ànima i només li deixen els
fets. Vine a estudiar amb mi un cop per setmana i llavors
comprendràs el principi.